

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.768/2024/11.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke
Dr. Hornyák Szabolcs János, előadó bíró
Dr. Bartkó Levente, bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. február 25.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): II. rendű

Első fok: Szegedi Járásbíróság, 12.B.547/2022/46., ítélet,
tárgyalás, 2023. február 13.; jogerő: 2023. február 13.

Az indítvány előterjesztője: a II. rendű terhelt

Az indítvány iránya: a specialitás szabályán alapuló mentesség érvényesítése iránt

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Szegedi Járásbíróság 12.B.547/2022/46. számú ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Szegedi Járásbíróság a 2023. február 13. napján meghozott és aznap jogerős 12.B.547/2022/46. számú ítéletével a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki felbujtóként elkövetett csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], 5 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás bűntettében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) pont, (4) bekezdés b) pont], 2 rendbeli felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] és 8 rendbeli – hét esetben felbujtóként, egy esetben folytatólagosan elkövetett – hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért öt – halmazati büntetésül – 8 hónap szabadságvesztésre és 400 napi tétel, napi tételenként 1.000 forint, így összesen 400.000 forint pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtását 1 év 6 hónap próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a szabadságvesztést annak esetleges végrehajtása esetén börtönben kell végrehajtani, és ez esetben a II. rendű terhelt legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett továbbá a bűnügyi költségről.

II.

[2] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (2) bekezdés f) pontjában írt okból a specialitás szabályán alapuló mentességre vonatkozó szabályok megsértése miatt. Arra hivatkozott, hogy a specialitás elvére vonatkozó szabályok alapján nem lehetett volna vele szemben lefolytatni az eljárást, illetve a vádiratban írt indítványhoz képest a bíróság utóbb személyi szabadságot érintő szankciót szabott ki vele szemben.

[3] A Legfőbb Ügyészség BF.796/2024/2. számú nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaposnak tartotta.

[4] Kifejtette, hogy a specialitás szabályán alapuló mentességnek az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EÜtv.) 30. § (2) bekezdés a), b), e), f) és g) pontjában írt kivételei jelen ügyben miért nem állnak fenn.

[5] A végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés kiszabására figyelemmel álláspontja szerint jelen ügyben az EÜtv. 30. § (2) bekezdés d) pontja igényel értelmezést.

[6] Ennek kapcsán utalt arra, hogy a bírósági gyakorlat egységes abban, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés nem önálló büntetési nem, hanem az is szabadságvesztés, amelynek tényleges végrehajtása azonban az elkövető jogerő után tanúsított magatartásának a függvénye. E körülmény azonban nem változtat azon, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés is a szabadság elvonásával járó büntetés.

[7] Az ezzel ellentétes álláspont elfogadása ahhoz vezetne, hogy amíg az elzárás büntetés esetén nem állna fenn az EÜtv. 30. § (2) bekezdés d) szerinti kivétel, addig a Be. 595. § (4) bekezdés b) pontjára figyelemmel eljárásjogi értelemben súlyosabb büntetés kiszabása esetében viszont a kivétel megállapítható lenne.

[8] Hivatkozott arra is, hogy az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló 2002. június 13-i 2002/584/IB kerethatározat 27. cikk (3) bekezdés d) pontja és a kölcsönös elismerés elvének az ítéletekre és próbaidőt megállapító határozatokra való, a próbaidő alatti magatartási szabályok és alternatív szankciók felügyelete céljából történő alkalmazásáról szóló 2008. november 27-i 2008/947/IB kerethatározat 2. cikk 2. pont összevetéséből is következik, hogy az Európai Unió joganyaga szerint sem változik a szabadságvesztés szabadságelvonó jellege, ha annak végrehajtását próbaidőre felfüggesztik.

[9] Ebből következően a II. rendű terhelt vonatkozásában nem áll fenn az EÜtv. 30. § (2) bekezdés d) pontja szerinti kivétel, és mivel nem került beszerzésre sem a II. rendű terhelt specialitáson alapuló mentességről lemondó nyilatkozata, sem az átadó tagállam hozzájárulása, az eljáró bíróság megsértette a Be. 721/A. § (1) bekezdésében írt szabályt.

[10] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria kísérelje meg az eljárási akadály elhárítását akként, hogy szerezze be a II. rendű terhelt hozzájáruló nyilatkozatát, illetve ennek hiányában az arra jogosult állam hozzájárulását. Ha az eljárási akadály nem hárítható el a megtámadott határozatot helyezze hatályon kívül, amennyiben azonban a terhelti vagy az arra jogosult állam általi hozzájárulás rendelkezésre áll, azt hatályában tartsa fenn.

III.

[11] A II. rendű terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[12] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[13] A Be. 649. § (2) bekezdés f) pont első fordulata alapján eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a specialitás szabályán alapuló mentességnek a megsértésével hozta meg.

[14] Az eljárási szabálysértés [Be. 649. § (2) bekezdés] miatt előterjesztett felülvizsgálati indítványnak nincs iránya (1/2021. Büntető jogegységi határozat).

[15] A specialitás szabályáról az EÜtv. 30. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy az átadott személlyel szemben az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt nem indítható büntetőeljárás, nem ítéltető el, és egyéb módon sem fosztható meg szabadságától.

[16] Ezzel egyezően a Be. 721/A. § (1) bekezdése azt tartalmazza, hogy az átadás, kiadatás, illetve egyéb bűnügyi jogsegély keretében Magyarországra érkezett elkövetőt nem

lehet gyanúsítottként kihallgatni, nem lehet vele szemben kényszerintézkedést alkalmazni, és nem lehet vele szemben vádat emelni a Magyarországra érkezést megelőzően elkövetett bűncselekmény miatt, kivéve, ha törvény vagy törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés az elkövetővel szemben a büntetőeljárás lefolytatását lehetővé teszi.

[17] Mindezekkel összefüggésben jelen ügyben a rendelkezésre álló iratok alapján a Kúria a következőket állapította meg.

[18] A Szegedi Járásbíróság jelen felülvizsgálati indítvánnyal érintett 12.B.547/2022/46. számú ítéletének meghozatalát megelőzően a II. rendű terhelten a Szekszárdi Járásbíróság a 2021. június 23. napján meghozott és 2021. június 28. napján jogerős 6.B.140/2021/23. számú ítéletével folytatólagosan, társtettesként elkövetett embercsempészség büntette [Btk. 353. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) és b) pont, (3) bekezdés d) pont] miatt – visszaesőként és bűnszervezetben elkövetőként – 5 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 5 év közügyektől eltiltásra ítélte. Egyben elrendelte a Szegedi Járásbíróság 2016. március 22. napján meghozott – és a Szegedi Törvényszék 2.Bf.680/2016/4. számú határozatával – 2017. május 23. napján jogerős 8.B.1248/2012/81. számú ítéletével a II. rendű terhelten szemben kiszabott, 4 év próbaidőre felfüggesztett 1 év 10 hónap szabadságvesztés végrehajtását.

[19] A jogerősen kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtása érdekében a Szekszárdi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2022. június 24. napján Szv.363/2021/6. számon európai elfogatóparancsot bocsátott ki a II. rendű terhelten szemben. A próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése okán a Szekszárdi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 2022. június 24. napján Szv.364/2021/2. számon bocsátott ki európai elfogatóparancsot.

[20] Ezen európai elfogatóparancsok alapján a II. rendű terhelten elfogták, és az osztrák hatóságok 2022. november 25-én átadták.

[21] Kétségtelen, hogy a II. rendű terhelten a vele szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtása céljából került átadásra.

[22] A II. rendű terhelten a Szegedi Járásbíróság a 12.B.547/2022/46. számú ítéletével 2008 októbere és 2011 márciusa között elkövetett bűncselekmények miatt ítélte el, tehát valamennyi terhére rótt bűncselekmény az átadása előtti.

[23] Mindezen peradatokból kitűnik, hogy jelen ügy a specialitás szabályán alapuló mentesség [EÜtv. 30. § (1) bekezdés] körébe esik.

[24] Eldöntendő kérdés, hogy fennáll-e valamely, az EÜtv. 30. § (2) bekezdésében írt specialitás szabálya alóli kivétel.

[25] Ilyen mindenekelőtt, ha a személy az átadása után, az átadását megelőzően elkövetett meghatározott cselekmények vonatkozásában kifejezetten lemondott a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról [EÜtv. 30. § (2) bekezdés f) pont], vagy ha a személyt átadó tagállami igazságügyi hatóság a büntetőeljárás lefolytatásához hozzájárulását adja [EÜtv. 30. § (2) bekezdés g) pont].

[26] Az iratok szerint a II. rendű terhelten nem mondott le a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról, és a jelen ügyben terhére rótt bűncselekmények kapcsán az őt átadó tagállam hozzájárulása sem került beszerzésre.

[27] Megállapítható továbbá, hogy a II. rendű terhelten az átadása óta fogvatartásban van, így az EÜtv. 30. § (2) bekezdés a) pontjában írt kivétel nem áll fenn, a b) pont szerinti pedig jelen ügyben értelemszerűen szóba sem kerülhet.

[28] Az EÜtv. 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján a specialitás szabálya nem alkalmazható, ha a büntetőeljárás eredményeként nem kerül sor személyi szabadságot korlátozó intézkedés alkalmazására. Ugyanezen törvényhely d) pontja szerinti kivétel, ha a

személlyel szemben szabadságelvonással nem járó büntetés vagy intézkedés, különösen pénzbüntetés szabható ki, illetve alkalmazható, még akkor sem, ha a büntetés vagy intézkedés személyi szabadságának korlátozását eredményezheti.

[29] Megjegyzi a Kúria, hogy ezek a rendelkezések egyeznek a 2002/584/IB kerethatározat 27. cikk (3) bekezdés c) és d) pontjában írtakkal.

[30] E szabályok egyértelművé teszik, hogy a specialitás elvének lényege, hogy az újabb szabadságelvonástól véd, amennyiben a terhelt szabadságának elvonására akár a büntetőeljárás lefolytatása során, akár annak eredményeként kerül sor.

[31] Ehhez képest van jelentősége az Eutv. 30. § (2) bekezdés c) pontjában írt kivételnek, mivel a II. rendű terhelt személyi szabadságának az átadását követő, jelen ügyben történő elvonására sem a bírósági eljárás alatt, sem pedig annak eredményeként nem került sor.

[32] Kétségtelen, hogy a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés is szabadságvesztés, amely így ekként nyilvánvalóan nem önálló büntetési nem (Kúria Bfv.III.1.145/2016/6., Bfv.II.273/2019/11.).

[33] Az Eutv. 30. § (2) bekezdés c) és d) pontjának értelmezése körében azonban nem ennek van jelentősége, hanem annak, hogy a specialitás elvének megsértésével sor került-e a II. rendű terhelt személyi szabadságának tényleges elvonására.

[34] A felfüggesztett szabadságvesztés pedig mindaddig nem jár a szabadság tényleges elvonásával, amíg a végrehajtás elrendelésére a Btk. 87. § alapján nem kerül sor.

[35] A felidézett rendelkezések összevetéséből az következik, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés az Eutv. 30. § (2) bekezdés c) pontjában írt kivétel körébe esik.

[36] Ezt az értelmezést támasztja alá az Európai Bíróság C-388/08. PPU. számú Leymann és Pustovarov ügyében 2008. december 1-jén hozott ítélete (ECLI:EU:C:2008:669).

[37] Az Európai Bíróság szerint a 2002/584/IB kerethatározat 27. cikk (3) bekezdés c) pontjában szereplő kivétel olyan helyzetre vonatkozik, ha a büntetőeljárás nem vezet a személyi szabadságot korlátozó intézkedés alkalmazására.

[38] Ebből következik, hogy e kivétel keretében valamely személlyel szemben az átadásának alapjául szolgáltól különböző, szabadságvesztés büntetéssel vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel fenyegetett „egyéb bűncselekmény” miatt akkor indítható büntetőeljárás, és e személy akkor ítélhető el a hozzájárulási eljárás alkalmazása nélkül, ha a büntetőeljárás során nem került sor szabadságkorlátozással járó intézkedés alkalmazására. Ha azonban az ítélet az érintett személlyel szemben szabadságvesztés büntetést vagy szabadságkorlátozással járó intézkedést szab ki, az ítélet végrehajthatóságához szükséges e beleegyezés.

[39] Ezt az értelmezést támasztja alá egyébként az 1996. évi egyezmény 10. cikk (1) bekezdés b) pont rendelkezései is, amint az az egyezményhez fűzött, a Tanács által 1997. május 26-án jóváhagyott magyarázó jelentésből (HL 1997. C 191., 13. o.) kitűnik. E jelentés értelmében a megkereső tagállam büntetőeljárást indíthat vagy folytathat valamely személy ellen, vagy őt elítélheti a kiadatását indokoló cselekménytől különböző cselekmény miatt, még akkor is, ha ez a személyi szabadságot korlátozó büntetéssel fenyegetett, amennyiben sem az eljárás folyamán, sem annak következtében nem került sor az adott személy szabadságának korlátozására. Így e jelentés szerint, ha az érintett személyt szabadságvesztésre ítélik vagy szabadságelvonással járó intézkedést alkalmaznak vele szemben, az ítélet csak akkor hajtható végre, ha a megkereső tagállam rendelkezik vagy az érintett személy vagy a megkeresett tagállam hozzájárulásával.

[40] Az Európai Bíróság akként foglalt állást tehát, hogy a kerethatározat 27. cikk (3) bekezdés c) pontjában szereplő kivétel úgy értelmezendő, hogy az átadás alapjául

szolgáltól különböző „egyéb bűncselekmény” megléte esetén hozzájárulást kell kérni, ha szabadságvesztés büntetést vagy szabadságelvonással járó intézkedést kell végrehajtani. A hozzájárulás megadása előtt ilyen bűncselekmény miatt akkor lehet az átadott személy ellen büntetőeljárást indítani, vagy őt elítélni, ha e bűncselekmény miatti eljárás vagy ítélethozatal során nem alkalmaztak vele szemben szabadságkorlátozással járó intézkedést {ítélet [72]-[76] bekezdés}.

[41] Mindezekhez kapcsolódóan a Kúria megjegyzi a következőket.

[42] Bár a felfüggesztett szabadságvesztés kiszabása esetén nem kerül sor a terhelt szabadságának tényleges elvonására, előfordulhat, hogy a büntetést utóbb végre kell hajtani.

[43] Ehhez azonban mindig bírói döntés szükséges, amelyre sor kerülhet egy újabb büntetőeljárás során, ha az elkövetőt a próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt végrehajtandó szabadságvesztésre ítélik [Btk. 87. § b) pont], továbbá egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban [Be. 671. § 2. pont], illetve a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésére irányuló büntetés-végrehajtási bírói eljárásban (Bv.tv. 61/E. §).

[44] Ez az esetkör már nyilvánvalóan nem tartozik az EÜtv. 30. § (2) bekezdés c) pontjában írt kivétel körébe, mivel a terhelt szabadságának tényleges elvonásáról dönt a bíróság. Értelemszerűen a terheltet ilyenkor megilleti a specialitáson alapuló mentesség, így a – végrehajtást elrendelő – bírói döntés meghozatala előtt nyilatkoztatni kell arról, hogy lemond-e a specialitás elvének alkalmazásáról, és amennyiben nem, meg kell kísérelni az átadó állam hozzájárulásának beszerzését.

[45] Az ezzel ellentétes értelmezés eleve feltételezné a próbaidő sikertelenségét, és ezen keresztül azt, hogy a terhelt a próbaidő alatt olyan újabb bűncselekményt fog elkövetni, amely miatt a szabadságvesztés végrehajtását el kell rendelni. Ez pedig egy feltételezett, jövőbeli helyzetre alapított lemondó nyilatkozat beszerzését igényelné, amely nyilvánvalóan nincs összhangban a szabályozás céljával.

[46] Összefoglalva, a II. rendű terhelt vonatkozásában megállapítható tehát a specialitáson alapuló mentesség szabálya alóli, az EÜtv. 30. § (2) bekezdés c) pontjában írt kivétel, mivel a szabadságának tényleges elvonására az átadását követően jelen ügyben mindeddig nem került sor. Ebből az okból szükségtelen a II. rendű terhelt nyilatkozatának, vagy az őt átadó tagállam beleegyezésének felülvizsgálati eljárásban történő beszerzése.

[47] Megjegyzi a Kúria, hogy helytálló a Legfőbb Ügyészség azon megállapítása, hogy a II. rendű terhelttel szemben kiszabott, összesen 400.000 forint pénzbüntetésből meg nem fizetett 320.000 forint pénzbüntetés 320 nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történt átváltoztatása (Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 15.Bv.668/2023/2. számú végzés) az EÜtv. 30. § (2) bekezdés d) pontja alapján nem sérti a specialitás szabályán alapuló mentességet.

[48] Ekként a Kúria a II. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a megtámadott határozatot a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen eljárva, a Be. 721/A. § (8) bekezdésének értelemszerű alkalmazásával a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta.

[49] *A döntés elvi tartalma*

A felfüggesztett szabadságvesztés a specialitáson alapuló mentesség EÜtv. 30. § (2) bekezdés c) pontjában írt kivételének körébe esik, mert nem kerül sor olyan szankció alkalmazására, amely a terhelt szabadságának tényleges elvonásával jár. E kivételre okot adó helyzet mindaddig fennáll, amíg nem kerül sor a felfüggesztett szabadságvesztés – bármely okból

történő – utólagos elrendelésére. Ez utóbbi esetben az utólagos elrendelésre vonatkozó bírói döntés meghozatala előtt be kell szerezni a terhelt specialitás elvéről lemondó nyilatkozatát, ennek hiányában az őt átadó tagállam beleegyezését.

IV.

[50] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. február 25.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. előadó bíró, Dr. Bartkó Levente s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző